

SUOMEN TAITEILIJASEURA

Lausuntopyynnön diaarinumero: 9/040/2019

LAUSUNTO OKM:N SELVITYKSEEN TAITEEN PERUSOPETUKSEN RAHOITUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISTARPEISTA

Suomen Taiteilijaseuran sekä sen jäsenliitot Muu ry, Suomen Kuvanveistäjäliitto, Suomen Kuvataidejärjestöjen Liitto, Suomen Taidegraafikot, Taidemaalari liitto sekä Valokuvataiteilijoiden liitto

Annukka Vähäsöyrinki, toiminnanjohtaja

1. Ehdotan, että valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen (mom. 29.10.30) taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaiseen valtiosuuteen lisätään 137 000 tuntia (yht.1 807 500 tuntia) ja jako musiikin ja muiden taiteenalojen välillä poistetaan.

- Kannatamme ehdotusta #1.
- Pidämme erittäin tärkeänä, että eri taiteenalat huomioidaan tasavertaisesti taiteen perusopetuksessa.
- Esitämme visuaalisten taiteiden rahoituksen kasvattamista TPO VOS - järjestelmässä.
- Esitämme, että myös uudemmat taiteenmuodot, kuten mediataiteet, tulisi saada rahoituksen piiriin.
- Toivomme, että taiteen perusopetus tavoittaa erilaiset opiskelijaryhmät edistäen näin taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta.
- Näemme, että taiteen perusopetus on kasvualusta, josta syntyy paitsi tulevia taiteen ammattilaisia myös taiteen kuluttajia.

2. Muutetaan pitkäaikainen, ns. 7 prosentin linjaus 0-1 prosentin linjaukseksi alkaen vuoden 2020 valtionosuuspäätöksiä koskien.

-

3. Valmistellaan ministeriön linjaus, jonka pohjalta uusien koulutuksen järjestämislupien myöntäminen ja VOS-järjestelmän piiriin pääsy mahdollistuu (muiden koulutuksen järjestämisen edellytysten täytyessä) kohtuullisella prosentuaalisella opetustuntimääräosuudella (ns. minimitason asettaminen) suhteessa koulutuksen järjestäjän antamaan kokonaistuntimäärään.

-

4. Ehdotan, että taiteen perusopetuksen koulutuksen järjestämisluvan myöntäminen ei ole tulevaisuudessa sidoksissa siihen, että valtionosuus (57%) kattaisi lähes 100 prosenttia toteutuneesta taiteen perusopetuksen opetustuntimäärästä, vaan koulutuksen järjestäjä voisi saada myös osittaista tukea annettuun opetustuntimäärään.

- Emme kannata ehdotusta #4.
- Riittävä VOS-tuki ja sikäli maltilliset oppilasmaksut edistävät kansalaisten yhdenvertaisuutta.

5. Ehdotan, että kaikki taiteen perusopetuksen koulutuksen järjestämisluvat myönnetään uudelleen. Lupa myönnetään hakemuksen perusteella, noudattaen yhtenäisiä kriteerejä sekä uusille hakijoille että vanhoille luvanhaltijoille.

-

6. Selkeytetään koulutuksen järjestämislupaan liittyvää hakuprosessia ja ohjeistusta. Tarkastellaan koulutuksen järjestämisluvan haku- ja muutosprosessiin liittyviä kustannuksia.

- Kannatamme ehdotusta #6 ja katsomme, että hakuprosessin on oltava yhdenvertainen.

7. Ehdotan, liittyen ehdotukseen 5 ja 6, että vanhojen luvanhaltijoiden lupahakemusten käsittely on maksutonta ja että hintaa uusien koulutuksen järjestämislupien sekä järjestämislupiin tehtävien muutosten osalta lasketaan nykyiseen verrattuna.

- Kannatamme ehdotusta #7.

8. Ehdotan käynnistettäväksi laajapohjaisen valmistelun monivuotiseen rahoitusmalliin siirtymiseksi sekä moninaisemman kriteeristön luomiseksi taiteen perusopetuksen valtionrahoituksen jakamiseksi. Tässä valmistelussa ja siirtymässä tulee olla työryhmällä ja yhteistyöllä keskeinen rooli.

- Kaipaamme ehdotuksesta lisätietoja perustellun kannan muodostamiseksi.
- Mikäli työryhmä perustetaan, tulee siinä olla riittävä visuaalisen alan edustus.
- Rahoituksen pitkäjänteisyys ja ennakoitavuus on keskeistä opetustoiminnan laadun ja jatkuvuuden näkökulmasta.
- Opetustoiminnan laadun ja monipuolisuuden kannalta on merkityksellistä, että opettajina toimii paitsi taidepedagogeja myös taiteilijoita.

9. Ehdotan taiteen perusopetuksen kustannustietokeruun kysymysten kehittämistä niin, että jatkossa eritellään järjestämisluvan mukainen taiteen perusopetus, muu taiteen perusopetus ja muu maksullinen toiminta toisistaan selkeästi.

- Kannatamme ehdotusta #9.

10. Ehdotan, että kustannustietojen raportoinnin ymmärrettävyyttä, muiden selvitysten tekemistä, ja muiden valtion (erityis)avustusten hakuprosessia kehitetään ja tuetaan tarjoamalla työpajoja sekä julkaisemalla monimuotoista ohjaavaa materiaalia.

- Kannatamme ehdotusta #10.

11. Ehdotan, että mahdollinen työryhmä selvittää, miten olemassa olevia tietopalveluja ja tiedonkeruumuotoja, kuten Vipunen (<http://vipunen.fi>) ja Koski (<http://opintopolku.fi>) sekä Virvatuli-itsearviointimallia (www.artedu.fi) voidaan hyödyntää ja millaisia resursseja niiden toteuttamiseen tarvitaan.

-

12. Ehdotan taiteen perusopetuksessa keskeisesti vaikuttavien liittojen tuen yhdenmukaistamista sekä TPO-liiton yleisavustuksen vakiinnuttamisen sille tasolle, että se mahdollistaa kahden kokopäiväisen henkilön palkkaamisen.

- Kannatamme ehdotusta #12.

13. Ehdotan, että taiteen perusopetuksen opetustunnin keskimääräisen yksikköhinnan alin mahdollinen taso, 74,92 euroa, nostetaan samalle alimman mahdollisen korvausmäärän tasolle kuin kansalaisopiston opetustunnin yksikköhinta, 82,91 euroa

- Kannatamme ehdotusta #13.

14. Ehdotan, että sekä OKM:n myöntämien, että OPH:n hallinnoimien taiteen perusopetukseen kohdistettavien valtionavustusten kokonaissummaa kasvatetaan nykyisestä 1,45 miljoonasta 2 miljoonaan euroon ja näiden kohdentumista sekä erityisalueittain, että painottumista yleisen ja laajan oppimäärän välille tarkastellaan säännöllisin väliajoin.

-

15. Ehdotan, että valtionvarainministeriön kunnille myöntämä asukaskohtainen VOS siirretään OKM:n hallinnoitavaksi ja päätettäväksi ja taiteen perusopetukseen tarkoitettu rahoitus kohdennetaan TPO:hon (<https://vm.fi/kunnan-peruspalvelujen-valtionosuus>). Tämän rahoituksen saaminen edellyttäisi kunnilta suunnitelman esittämistä siihen, kuinka taiteen perusopetuksen kokonaisuus tullaan järjestämään.

Kunnat hyväksyisivät edelleen paikalliset opetussuunnitelmien perusteet ja vastaisivat oman koulutuksen järjestämislupansa alla toteutuvan taiteen perusopetuksen lainmukaisuudesta.

- Kannatamme ehdotusta #15.

16. Ehdotan kunnille myönnettävän asukaskohtaisen valtionosuuden taiteen perusopetuksen euromääräisen laskennallisen perusteen tuplaamista (esim. vuoden 2019 osalta 1,4 euroa/asukas korottamista 2,8 euroon/asukas).

- Kannatamme ehdotusta #16.

17. Liittyen ehdotukseen 15 ehdotan, että järjestämisluvat myönnetään jatkossa erikseen myös kunnille. Samoin kuin ehdotan, että yksittäiset koulutuksen järjestämisluvat (muut kuin kunnat) siirtyvät malliin, jossa järjestämislupia ja uusia lupia koulutuksen järjestämiseen hyväksytään tietyin väliajoin, ehdotan että myös kuntien tulisi hyväksyttää yleiset, koko taiteen perusopetuksen mahdollisesti kattavat suunnitelmansa opetuksen järjestämiseen ja rahoittamiseen ministeriöllä. Tämä lisäisi myös tiedonkeruun kattavuutta välillisesti.

-

18. Riippumatta siitä, lisääntyykö taiteen perusopetuksen opetustuntikohtainen valtionosuusrahoitus, ehdotan ryhmäopetuksen lisääntyvää painottamista taiteen perusopetuksessa. Tämä on uudistus, jonka on tapahduttava kentän sisältä käsin painottaen uusinta tutkimustietoa sekä oppilaslähtöisyyttä.

-

19. Ehdotan, että kunnat ja valtio rahoittaisivat jatkossa pitkäjänteistä taiteen perusopetuksen tutkimusta. Selvitykseni perusteella totean, että tälle on akuutti tarve.

-

Selvityksestä esitettäviä huomioita, jotka eivät liity sellaisenaan mihinkään selvityshenkilön ehdotukseen

Kiitämme mahdollisuudesta lausua raportista. Lausuntomme on laadittu yhteistyössä Suomen Taiteilijaseuran sekä sen kuuden jäsenjärjestön, Muu ry:n, Suomen Kuvanveistäjäliiton, Suomen Kuvataidejärjestöjen Liiton, Suomen Taidegraafikoiden, Taidemaalariiliiton sekä Valokuvataiteilijoiden liiton kanssa.